

HANDREIKING

UITWERKING

CONVENANT

HUISVESTING ARBEIDSMIGRANTEN

HOLLAND RIJNLAND

2014 – 2018

versie3

**Ambassadeursteam huisvesting arbeidsmigranten Holland Rijnland
Sassenheim, 25 juli 2014**

1. Aanleiding

De regio Holland Rijnland telt naar schatting tussen de 17.000 en 20.000 arbeidsmigranten. Voor bijna 4.500 van deze mensen is de komende vier jaar vervangende huisvesting noodzakelijk omdat deze nu niet adequaat is. Vanuit sociaal-economisch en sociaal-maatschappelijk belang is voldoende goede en veilige huisvesting gewenst. Daarom hebben op 27 juni 2014 diverse partijen het convenant getekend over de huisvesting arbeidsmigranten in de regio Holland Rijnland. Om dit mogelijk te maken zullen gemeenten, uitzendbureaus, LTO Noord, corporaties en commerciële huisvesters samen aan de slag gaan. De gemeenten van Holland Rijnland bepalen dat de 'Richtlijnen Huisvesting arbeidsmigranten Holland Rijnland' een goede basis geven om de kwaliteit van de huisvesting van tijdelijke arbeidsmigranten te verbeteren, mede op basis van de normen van de SNF zoals verwoord op blz. 14 van de Richtlijnen.

2. Doel

De afspraken uit het convenant moeten uiteindelijk tot resultaat leiden. De geformuleerde doelen in het convenant worden daarom in deze handreiking uitgewerkt in concrete actiepunten. Centraal staat daarbij de opgave om circa 4.250 goede en veilige huisvestingsplaatsen voor arbeidsmigranten te realiseren tot 1 januari 2019 in de regio Holland Rijnland, danwel zoveel als bij latere monitoring nodig blijken te zijn. Partijen onderkennen dat regionale afstemming om de doelen te bereiken gewenst is (Richtlijnen huisvesting arbeidsmigranten).

3. Beoogd resultaat

1. Het Dagelijks Bestuur van Holland monitort jaarlijks het aantal arbeidsmigranten in de 14 gemeenten van Holland Rijnland.
2. De gemeenten bewaken de kwaliteit van de huisvesting arbeidsmigranten mede op basis van de Richtlijnen en de daarin opgenomen normering.
3. De gemeenten van Holland Rijnland wijzen voor dit dossier Huisvesting arbeidsmigranten een portefeuillehouder aan en maken ambtelijke capaciteit vrij om de benodigde plaatsen daadwerkelijk te kunnen (doen) realiseren.
4. De woningcorporaties onderzoeken op welke plaatsen zij kamergewijs woningen kunnen verhuren en/of een rol kunnen vervullen bij het ontwikkelen dan wel het beheren van gebouwen met een logiesfunctie.
5. De woningcorporaties en commerciële huisvesters spannen zich in om woonruimte te realiseren en/of beschikbaar te stellen voor arbeidsmigranten die hier tijdelijk, maar niet slechts voor seizoensarbeid of voor zeer korte duur verblijven.
6. De gemeenten van Holland Rijnland stimuleren arbeidsmigranten zich in te schrijven in de BRP. Werkgevers informeren over en faciliteren dat hun werknemers zich inschrijven in de BRP of het Register Niet Ingezetenen (RNI).
7. Huisvestende werkgevers en huisvesters (eigenaren/verhuurders) melden de bestaande huisvestingsplaatsen op hun grondgebied aan de gemeente.
8. Huisvesters zorgen voor een nachtregister bij alle huisvestingsplaatsen voor zover de aard van de huisvesting dit vereist.
9. Werkgevers informeren de gemeenten op verzoek over het aantal arbeidsmigranten dat voor hun werkzaam is, dan wel dat zij verwachten in de komende jaren in dienst te nemen.

4. Aandachtspunten

De volgende aandachtspunten kunnen een rol spelen bij de realisatie van dit plan van aanpak voor de huisvesting van arbeidsmigranten:

1. Het NIVEA fenomeen (Niet In mijn Voor- En Achtertuin) kan een grote invloed hebben op omwonenden en belanghebbenden indien in hun omgeving een locatie of gebouw geschikt gemaakt wordt voor de huisvesting van arbeidsmigranten.
2. Er kan sprake zijn van onderschatting bij alle betrokken partijen van de aantallen arbeidsmigranten in de regio, waardoor nut en noodzaak van meer en goede huisvesting, onvoldoende wordt ervaren.
3. Het is voor de gemeente niet precies duidelijk waar de arbeidsmigranten nu zijn gehuisvest.

4. In die gevallen waarin de werkgever zelf de huisvesting organiseert, kan er sprake zijn van een meervoudige afhankelijkheid van arbeidsmigranten. (Werkgever is tevens huisbaas). Verlies van werk betekent vaak ook direct verlies van huisvesting en minder werkuren leveren vaak geen lagere woonkosten op. Een meervoudige afhankelijkheid vergroot het risico op uitbuiting.
5. Het blijkt dat commerciële partijen onvoldoende in staat zijn om huisvesting voor arbeidsmigranten te ontwikkelen.

5. Risico's

De volgende risico's worden onderkend:

1. Het ontbreken van een samenhangende regionale aanpak.
2. Het vastlopen van ruimtelijke ordeningsprocedures door verzet van omwonenden en belanghebbenden.
3. Het niet kunnen vinden van investeerders in huisvesting van arbeidsmigranten.

6. Tijd

De Handreiking voor de huisvesting van arbeidsmigranten bestrijkt het tijdvak 2014 – 2015. Dit is het eerste deel van de periode 2014 – 2018 die partijen in het convenant van Holland Rijnland hebben gedefinieerd om te komen tot meer, betere en veilige huisvesting van arbeidsmigranten in de regio. Op grond van de monitoring van het aantal arbeidsmigranten per 1 mei 2015 en de ontwikkelde plannen voor huisvesting, zal het ambassadeursteam de planning voor de periode 2016 – 2018 ontwikkelen.

7. Fasering

Het accent van deze Handreiking ligt op 2014 en 2015. In deze jaren moeten de onderzoeken, voorstellen en procedures worden uitgevoerd om in de jaren daarna tot de realisatie van huisvestingsplaatsen te komen. Uiteraard wordt onmiddellijk met de bouw of verbouw gestart zodra de procedures zijn doorlopen en de investeerders getekend hebben.

8. Communicatie

Arbeidsmigranten en de huisvesting daarvan zijn onderwerpen die de gemoederen soms hoog op kunnen laten lopen. Verstandige, nuchtere en empathische communicatie is daarom van groot belang. De communicatie moet per concreet project verlopen. Echter, nadrukkelijk in de context van de omgeving en van de omwonenden. Hierbij aandacht voor het aantal huisvestingsplaatsen, de afkomst, de werkgevers en het sociale en fysiek beheer. Het is van groot belang dat werkgevers hierin een rol spelen. Zij kunnen verwoorden wat het grote belang is van arbeidsmigranten voor hun bedrijf, voor de economie en werkgelegenheid in de regio en afzonderlijke gemeente. En dat arbeidsmigranten dus ook goed worden gehuisvest. Indien mogelijk kunnen ook (vertegenwoordigers van) arbeidsmigranten zelf hierin een rol spelen. Veel aandacht moet gegeven worden aan het beheer van de locatie, zodat de omwonenden gerust gesteld worden in hun zorgen voor overlast, waardevermindering van de panden en andere zorgen.

9. Organisatie

Deze handreiking is gericht op de regionale organisatie van de gemeenten. De overige partijen van het Convenant huisvesting arbeidsmigranten moeten zelf de onderlinge communicatie en afstemming regelen.

9.1. Ambtelijke werkgroep

Voorgesteld wordt om een ambtelijke werkgroep in te stellen met daarin ambtenaren die huisvesting van arbeidsmigranten in hun takenpakket hebben. De huidige kopgroep kan daartoe worden omgevormd en wel op een dergelijke manier dat tenminste van elk van drie subregio's van Holland Rijnland een ambtenaar lid is van de werkgroep. De werkgroep moet de concrete activiteiten, zoals opgenomen onder het hoofdstuk Planning, voorbereiden, ter besluitvorming voorleggen aan het ambassadeursteam en daarna de plannen uitwerken.

De ambtelijke werkgroep bestaat uit:

Voorzitter	Bert Koekkoek
Beleidsmedewerker gemeente Alphen aan den Rijn	Ricardo Heijne
Beleidsmedewerker Kaag en Braassem	Jan van Beelen
Beleidsmedewerker Noordwijkerhout	Clarissa Mornout
Beleidsmedewerker uit Leidse regio	nader in te vullen
Agendalid Holland Rijnland	Godelieve Mars

9.2. Ambtelijk Overleg Wonen Holland Rijnland

Voortstellen van het ambassadeursteam worden ter advisering voorgelegd aan het AO Wonen van Holland Rijnland.

9.3. Ambassadeursteam

Het ambassadeursteam fungeert als gedelegeerd opdrachtgever voor de ambtelijke werkgroep. Formeel is de lijn Dagelijks Bestuur naar ambtelijke werkgroep. Daar het Dagelijks Bestuur het ambassadeursteam heeft ingesteld, kan het de rol van gedelegeerd opdrachtgever vervullen. De beleidsvoorstellen die het ambassadeursteam ontwikkelt, worden ter vaststelling voorgelegd aan het Dagelijks Bestuur en PHO Wonen. Voorafgaand aan de besluitvorming vraagt het ambassadeursteam advies aan het Ambtelijk Overleg Wonen van Holland Rijnland.

Het ambassadeursteam bestaat uit:

Voorzitter (onafhankelijk)	Jan Uit den Boogaard
Secretaris	Bert Koekkoek
Wethouder Wonen Katwijk	Willem van Duijn
Wethouder Wonen Alphen aan den Rijn	Tseard Hoekstra
Directeur Flexibel Human Services	Nico Geerlings
Vertegenwoordiger koepel corporaties	Johan van Buren
Vertegenwoordiger LTO Noord	.....
Adviseur Informatiepunt Polen	Ewa Idzardi
Adviseur projectteam BZK	Prescillia van Noort, Margriet van den Brink
Adviseur Flex Wonen	Wim Reedijk

10. Planning

De planning is erop gericht om per 31 december 2015 concrete locaties in de voorbereiding te hebben voor huisvesting van arbeidsmigranten. Voorts is de inschrijving in het de BRP verbeterd en dus toegenomen, waardoor voor de periode 2016 – 2018 een realistische opgave voor de regio ge(her)formuleerd kan worden.

10.1. Monitoring door het Dagelijks Bestuur Holland Rijnland

1. Telkens op 1 mei van elk jaar, te beginnen op 1 mei 2015, tot en met 2018 rapporteert elke gemeente aan Holland Rijnland over de stand van zaken.
2. Telkens op 1 juli van elk jaar tot en met 2018 rapporteert het ambassadeursteam aan het DB over de stand van zaken.

10.2. Kwaliteit van de huisvesting

- a. Voor de kwaliteit van de huisvesting hanteren de gemeenten de normen van de Stichting Normering Flexwonen als ondergrens.
- b. Gemeenten formuleren beleidsafspraken over het legaliseren van illegale huisvesting. Dit betekent dat de huisvesting aan landelijke e/of plaatselijke regelgeving voldoet. Hiertoe controleert en handhaaft de gemeente de regelgeving.
- c. Gemeenten formuleren beleidsafspraken om illegale huisvesting te sluiten. Dit betekent dat de huisvesting niet voldoet aan landelijke en/of plaatselijke regelgeving.

10.3. Gemeentelijke portefeuillehouder en ambtelijke capaciteit

- a. De gemeenten informeren Holland Rijnland voor 15 oktober 2014 over de portefeuillehouder en betrokken ambtenaren die specifiek belast zijn met huisvesting arbeidsmigranten.

10.4. Inzet woningcorporaties

- a. Het ambassadeursteam inventariseert bij elk van de 20 woningcorporaties op welke wijze zij een bijdrage kunnen leveren aan de huisvesting van arbeidsmigranten. Deze inventarisatie is gereed op 1 mei 2015.
- b. Corporaties analyseren welke plaatsen er zijn waar leegstand dreigt en waar kamergewijze verhuur van woningen zinvol is.
- c. Corporaties inventariseren welke complexen zij in de komende jaren zullen gaan slopen. Tijdelijke huisvesting voor arbeidsmigranten is dan een mogelijkheid.
- d. Corporaties onderzoeken of zij zelf bestaande locaties in eigendom voor arbeidsmigranten en/of andere doelgroepen die tijdelijke huisvesting nodig hebben, kunnen ontwikkelen.
- e. Corporaties wijzen een contactpersoon aan die belast is met huisvesting van arbeidsmigranten.

10.5. Inspanning door corporaties en commerciële huisvesters

- a. Voor de tijdelijke huisvesting door corporaties zie de acties onder punt 11.3.
- b. Langdurige huisvesting door corporaties kan alleen en uitsluitend via de regels van Woningnet.nl.
- c. Het ambassadeursteam benadert actief commerciële partijen met de vraag om met voorstellen te komen om binnen de regio circa 3000 nieuwe huisvestingsplaatsen te realiseren tot 1 januari 2019.
- d. Het ambassadeursteam onderzoekt de mogelijkheid tot het organiseren van een regionaal platform voor uitzendbureaus en commerciële huisvesters.
- e. Gemeenten faciliteren commerciële partijen om tenminste voor 10 jaar accommodatie te exploiteren.
- f. Het ambassadeursteam ondersteunt de commerciële partijen richting de betrokken gemeenten om de noodzakelijke planologische ruimte te realiseren.
- g. Jaarlijks op 1 mei rapporteren de gezamenlijke corporaties en de Vereniging Huisvesting Arbeidsmigranten over het aantal gerealiseerde huisvestingsplaatsen.

10.6. Verbeterde inschrijving in het Basis Register Personen (BRP)

- a. Het ambassadeursteam organiseert drie subregionale bijeenkomsten om te leren werken met de aanpak voor verbeterde inschrijving, zoals de gemeente Westland die heeft ontwikkeld.
- b. Gemeenten zoeken actief het contact en overleg met werkgevers om hen te wijzen op nut en noodzaak van inschrijving van de arbeidsmigranten in het BRP.

10.7. Melding huisvestingsplaatsen door werkgevers en/of huisvesters

- a. Het ambassadeursteam overlegt met LTO Noord over de benadering van land- en tuinbouwbedrijven waar vaak arbeidsmigranten op het erf verblijven.
- b. Het ambassadeursteam informeert de betrokken gemeenten over de gemaakte afspraken t.a.v. de land- en tuinbouwbedrijven en dringt erbij de gemeenten op aan actief de bedrijven te benaderen opdat zij hun huisvestingsplaatsen melden.
- c. Het lokaal overleg over huisvesting arbeidsmigranten wordt gebruikt om namen van huisvesters te verkrijgen. De gemeenten dringen er bij die bedrijven op aan hun huisvestingsplaatsen te melden.

10.8. Huisvesters zorgen voor een Nachregister, indien nodig

- a. Gemeenten benaderen de huisvesters actief voor het invoeren van een Nachregister, voor zover de aard van de huisvesting dit vereist.

10.9. Melding van werkzame arbeidsmigranten door werkgevers

- a. Per 1 mei 2015 zal het ambassadeursteam dit punt actief oppakken.

Uitgewerkt voorstel ter uitwerking van afspraak 5 uit het Convenant Huisvesting Arbeidsmigranten

Naar een verbeterde inschrijving van arbeidsmigranten in de basisregistratie personen (brp) in de regio Holland Rijnland

1. Aanleiding

Het convenant over de huisvesting arbeidsmigranten gaat ook over de aantallen arbeidsmigranten. De gemeenten in Holland Rijnland weten niet precies hoeveel arbeidsmigranten er in hun gemeente verblijven. Er bestaan diverse formules voor de berekening van het aantal arbeidsmigranten: het aantal ingeschreven migranten maal twee, maal drie of maal zes of negen. Niemand die het precies weet. Er is echter één manier om hier wel achter te komen: verbeter de inschrijving in de Basis Registratie Personen. Dat is niet gemakkelijk, maar het is wel te doen. In de gemeente Westland is een aanpak ontwikkeld die met succes wordt toegepast. Het aantal ingeschreven arbeidsmigranten steeg van 700 naar 7000 in ongeveer twee jaar. In dit memo wordt daarom aandacht besteed aan nut en noodzaak van inschrijving in het BRP; de kern van de Westlandse aanpak en de aanpak voor de gemeenten in de regio Holland Rijnland.

2. Nut en noodzaak van inschrijving in het BRP

- Als een arbeidsmigrant voornemens is om langer dan 4 maanden (hoeft niet aangesloten) in Nederland te verblijven, is hij wettelijk verplicht zich binnen 5 dagen na aankomst in te schrijven als ingezetene.
- Indien hij zijn plicht verzuimt, is het college van B&W verplicht er voor te zorgen dat hij ingeschreven wordt. Indien dit wordt nagelaten kan het vervelende gevolgen hebben, bijv. bij een ramp kan de gemeente het verwijt krijgen dat de BRP niet op orde is.
- Op 06 januari 2014 is de Wet Basisregistratie Personen in werking getreden en de GBA is nu officieel *gemeentelijke voorziening BRP*, of korter BRP-ingezetenen.
- RNI is voor niet ingezetenen, hiervoor zijn er 18 loketgemeenten in Nederland, denk hierbij aan Den Haag, Leiden in onze omgeving. Hier krijgen arbeidsmigranten hun BSN.
- Inschrijven moet, omdat je anders als gemeente geen beleid kunt ontwikkelen voor arbeidsmigranten, want je niet weet hoeveel er zijn.
- BRP-gegevens zijn ook nodig en nuttig voor planning van onderwijsvoorzieningen en reguliere huisvesting van arbeidsmigranten die zich willen gaan vestigen in de regio.
- Inschrijving in de BRP geeft de gemeente inzicht in de verblijfsduur en de stromen van arbeidsmigranten.
- Door inschrijving in de BRP als ingezetene zijn de verblijfsadressen bekend en kunnen deze gecontroleerd worden door de gemeente. Zo wordt overbewoning, overlast, misbruik en uitbuiting bestreden en voorkomen.

3. Westlandse aanpak

Tijdens de workshop komen de volgende zaken aan de orde:

- Situatieschets
  - arbeidsmigratie algemeen;
  - economische afhankelijkheid van arbeidsmigratie;
- Uitgebreid gaan we in op de inschrijving
  - uitzendbranche (koepels, rol, mening): hoe krijg je de branche aan tafel bij de gemeente, hoe vind je de uitzenders;
  - Westlandse procedure inschrijving: proces en uitvoering;
  - hoe regel je mutaties in de BRP: emigratie, vow, en verhuizingen;

- hoe kom je tot sluitende registratie: BRP ingezetenen en niet-ingezetenen, REVA, nachregister;
- opzet regionale samenwerking bij inschrijving;
- wettelijke verplichtingen arbeidsmigranten en gemeente en ook consequenties inschrijving;
- integraal beleid met nadruk op gemeentelijke belastingen en handhaving en ontwikkeling;
- de belangrijkste spelers: B&W, gemeenteraad, landelijke politiek met nadruk op Maatregelen Arbeidsmigratie;
- gebruik van de cijfers (aansturing op beleid);
- communicatie.

4. Aanpak voor de gemeenten in Holland Rijnland

Het gaat om een integrale aanpak van de registratie van arbeidsmigranten en daarom zou je meteen ambtenaren die zich bezighouden met BRP; Toezicht en Handhaving en Beleid en ook de gemeentelijke belastingen bij de workshops moeten betrekken. Een workshop kan maximaal 35 personen tellen. Voor Holland Rijnland willen we workshops organiseren per subregio:

Duin- en Bollenstreek: Noordwijk, Noordwijkerhout, Hillegom, Katwijk, Teylingen en Lisse;

Leidse Regio: Voorschoten, Oegstgeest, Leiderdorp, Zoeterwoude en Leiden;

Regio Rijn- en Veengebied: Kaag en Braassem, Alphen aan den Rijn en Nieuwkoop.

Concreet ziet dat er als volgt uit:

- In elk van de subregio's vindt de workshop plaats op een locatie die gemakkelijk te bereiken is;
- De workshop duurt een werkdag inclusief lunch;
- De workshop begint om 10.00 uur en eindigt om 16.00 uur;
- Maximaal 35 deelnemers, waardoor het mogelijk is dat van elke gemeente in de subregio tenminste vijf mensen kunnen deelnemen;
- Het advies van de gemeente Westland t.a.v. de deelnemers is: beleidsmedewerkers en uitvoerende medewerkers van Burgerzaken; een medewerker van Toezicht en Handhaving en een medewerker van Belastingen;
- De kosten voor de workshop vallen binnen een subsidie die de gemeente Westland hiervoor ontvangt van het ministerie van BZK; de ontvangende gemeente verzorgt de lunch;
- De workshops zullen zo snel als mogelijk gehouden worden, nadat de colleges van de gemeenten van Holland Rijnland hiermee hebben ingestemd.